

Kliimaministri määruse „Keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ muutmine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 42 lõike 7 ja § 53 lõike 3 alusel kehtestatud keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määrust nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“.

Muudatusega täiendatakse ja täpsustatakse vee erikasutuse keskkonnaloa (edaspidi *veeluba*) taotluse andmekoosseisu. Muudatused on vajalikud, et viia veeloa taotlus kooskõlla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusega (edaspidi *ÜVVK*), kehtestades veeloa taotlusel ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta esitatava teabe nõuded. Lisaks täiendatakse veeloa taotluse andmekoosseisu tegevustel, mis on seotud ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenuse pakkumisega. Samuti täpsustatakse paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnaloa (edaspidi *õhusaasteluba*) taotluse andmekoosseisu.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Keskkonnaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna nõunik Hanna Vahter (hanna.vahter@envir.ee, tel 626 2981). Eelnõu koostamisel osalesid Keskkonnaministeeriumi veesakonna nõunik Raili Kärmas (töösuhe lõppenud) ning välisõhu ja kiirgusosakonna nõunik Reet Pruul (reet.pruul@envir.ee, tel 626 0731).

Määruse õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Annemari Vene (annemari.vene@envir.ee) ja keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (aili.sandre@envir.ee, tel 626 2953).

Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ 2022. aasta 9. septembril jõustunud redaktsiooni (RT I, 06.09.2022, 2).

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõu on seotud Riigikogus menetletud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse eelnõu (523 SE) ning atmosfääriõhu kaitse seaduse eelnõuga (568 SE).

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb 2 paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestab keskkonnaministri 23. oktoobri 2019. a määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ tehtavad muudatused.

Punktiga 1 täiendatakse § 9 uue punktiga 6, täiendades veeloa taotluse andmekoosseisu. Muudatusega lisandub ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenust pakkuvatel ettevõtetel kohustus esitada loa taotluses andmed teenindatava asula, milles ühisveevärgi teenust pakutakse, ja/või reoveekogumisala piirkonna kohta. Andmete küsimine on vajalik, et parandada andmete kvaliteeti ning vähendada loa omaja halduskoormust asula ja reoveekogumisala piirkonna täiendaval esitamisel veekasutuse aastaaruandes. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse piirkondade ettetrükk veekasutuse aastaaruandesse toimub edaspidi loalt ning aruande esitaja

ei pea neid igakordselt esitama. Piirkonnad, milles ettevõtte ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenust pakub, on loa andmisel seega kinnitatud ning Keskkonnaagentuuril on edaspidi võimalus aastaaruandes esitatud andmeid loa andmete vastu kontrollida.

Punktiga 2 muudetakse § 24 lõike 2 punkti 4, asendades sõna „puhastusastme“ tekstiosaga „töökorras oleku“. Muudatus on vajalik, et viia määrus kooskõlla atmosfääriõhu kaitse seadusega, milles tehti sama muudatus (eelno 568 SE). Saasteaine heite piirnormi tagamiseks on oluline püüdeseadme töökorras olek, mis peab tagama selle projekteeritud efektiivsuse. Püüdeseadme efektiivsuse määramiseks peab käitaja tegema eraldi mõõtmised enne ja pärast seadet, mis võivad olla raskendatud (puudub ligipääs või on vaja välja ehitada uus mõõtekoht). Püüdeseadme töökorras olekut on võimalik hinnata heite otseste mõõtmistega ainult pärast püüdeseadet õhusaasteloa nõuete kohaselt. Väljuvate gaaside põhjal töökorras oleku hindamisel väheneb mõõtmiste maksumus, ei seata ohtu mõõtjaid ega ole vajadust lisakonstruksioonide projekteerimiseks ja paigaldamiseks, et saaks võtta enne püüdeseadet väljuvate gaaside proove.

Kui õhusaasteloa on sätestatud puhastusastme efektiivsuse kontroll, siis seni, kuni õhusaasteloa nõuded viiakse selle muudatusega vastavusse, tuleb ohutuse tagamiseks kontrollida vaid püüdeseadme töökorras olekut. Töökorras oleku kontrollil peab heiteallikast väljuva saasteaine heide vastama õigusaktides sätestatud nõuetele.

Punktiga 3 täiendatakse määrust uue peatükiga 5¹.

Uue peatüki eesmärk on sätestada nõue esitada keskkonnaloo või keskkonnakompleksloa (edaspidi *kompleksloa*) taotluses teave ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta nendel tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee ühiskanalisatsiooni. Teave on vajalik ohtlike ainete kasutamisest ja nende veekeskkonda jõudmisest usaldusväärse informatsiooni saamiseks. Keskkonnaametile antav ohtlike ainete informatsioon võimaldab rakendada sobivaid meetmeid veekeskkonna kaitseks, kuna loa andjale tekib täpsem ülevaade, milliseid aineid reoveega ühiskanalisatsiooni juhitakse. Selle alusel saab loa andja kehtestada ka täpsemad seirenõuded veekeskkonda juhitavale heitveele. Seega Keskkonnaametile tekib täienev ohtlike ainete andmebaas, mille alusel veelubades ohtlike ainete seirekohustusi ja piirnorme määrata, et kõigi nende ainete sisaldus ja kogused, mida veekogusse olulises koguses juhitakse, oleksid reguleeritud. Ohtlike ainete teave esitamise kohustus on sätestatud ÜVVKSi § 36 lõikes 4 ja 5. ÜVVKS sätestab, et keskkonnaloo või kompleksloa kohustusega tööstus- või tootmisettevõtja, kes kasutab oma tegevuses ohtlikke aineid, mis on nimetatud § 36 lõikes 2 ja mis juhitakse ühiskanalisatsiooni, peab nende ainete heidete koguse ja kontsentratsiooni koos nende arvestamise meetodikaga teatama üks kord aastas Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*) kaudu. Kui keskkonnaloo või kompleksloa kohustusega tööstus- või tootmisettevõtja võtab oma tegevusalas või tehnoloogias kasutusele uue § 36 lõikes 2 nimetatud ohtliku aine, mis juhitakse ühiskanalisatsiooni, on ta kohustatud sellest viivitamata teatama Keskkonnaametile KOTKASe kaudu koos lõikes 4 nimetatud andmetega. Täpsem selgitus on ÜVVKSi seletuskirjas.

Lisatava § 40 eesmärk on sätestada nõuded ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta esitatavale teabele keskkonnaloo või kompleksloa taotluses. Tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee ühiskanalisatsiooni, tuleb keskkonnaloo või kompleksloa taotluses esitada teenuslepingu koopia, kui reovee ühiskanalisatsiooni juhtimiseks on sõlmitud leping vee-ettevõtjaga. Samuti tuleb esitada teave ühiskanalisatsiooni juhitava reovee puhastamise kohta (näiteks „eelpuhasti“ või „puhastamist ei toimu“) ja reovee puhastamise korral ka puhastamise kirjeldus, kui reovesi juhitakse ühiskanalisatsiooni, ning loa andja nõudmisel eksperthinnang taotletava tegevuse kohta. Eksperthinnangut võib vaja olla

näiteks mõne spetsiifilise tööstusreovee reguleerimisel, kui on vaja tuvastada, millist ohtu tööstusreovesi võib põhjustada. Loa andjal puudub ülevaade igat liiki reovee ohtudest. Ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kohta täpsema teabe esitamine on oluline, et saada ülevaade kõige olulisematest saasteallikatest, mis võivad pärssida tavapärasest asulareoveepuhastite puhastusprotsesside tööd ning jõuda veekeskonda. Teabe saamine võimaldab loa andjal hinnata ühiskanalisatsiooni juhitava reovee ohtlikkust ning vajaduse korral kehtestada lisameetmeid reovee eelpuhastamiseks või tootmisprotsessi ümberkujundamiseks, et vähendada ohtlike ainete heiteid veekeskonda.

Punktiga 4 täiendatakse määruse lisa 3 uue punktiga 19, täiendades veeloa andmekoosseisu. Edaspidi on veeloaal kajastatud ka ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenuse osutamisel teave teenindavate piirkondade kohta. Täpsemalt on muudatuse eesmärki selgitatud § 1 punkti 1 juures.

Paragrahv 4 sätestab määruse jõustumisaja.

Määrus on kavandatud jõustuma 2023. aasta 1. juulil.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Eelnõukohase määrusega ei kaasne sotsiaalsed, sealhulgas demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, kohaliku omavalitsuste korraldusele ning tuludele ja kuludele ega regionaalarengule.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele, mõjutades eelkõige halduskoormust. Suureneb loa omajate riigile edastatavate andmete hulk.

Muudatusega kaasnev positiivne mõju loodus- ja elukeskkonnale kaalub üles mõju halduskoormusele. Riigil on edaspidi parem ülevaade veekeskonda mõjutavatest tegevustest. Keskkonnaluba ja kompleksluba omavad tööstus- ja tootmisettevõtjad peavad esitama üks kord aastas Keskkonnaametile teavet, kui nad juhivad oma tegevuse käigus ühiskanalisatsiooni reovett, mis sisaldab ohtlikke aineid.

4.1. Kavandatav muudatus

Keskkonnaloa ja kompleksloa taotluses ühiskanalisatsiooni juhitivade ohtlike ainete andmete esitamise kohustuse lisamine tööstus- ja tootmisettevõtetele.

4.1.1. Sihtrühm

Keskkonnaluba ja kompleksluba omavad tööstus- ja tootmisettevõtjatel, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva reovee ühiskanalisatsiooni.

4.1.2. Kaasnev mõju

Ühiskanalisatsiooni juhitivade ohtlike ainete andmete küsimine parandab ülevaadet ohtlike ainete keskkonda jõudmisest. Sihtrühm on tööstus- ja tootmisettevõtjad, kes juhivad oma tegevuse käigus tekkiva ohtlike aineid sisaldava reovee ühiskanalisatsiooni, vee-ettevõtjad, kes reovett vastu võtavad, ning loa andja, kes nende andmete alusel saab teha looduskeskkonnale paremaid otsuseid loa tingimuste seadmisel. Täpsem mõjude hinnang on esitatud ÜVVKSi eelnõu seletuskirjas.

Keskkonnaloa taotluses esitatakse edaspidi ühiskanalisatsiooni juhitud reoveehulk ja saasteainete kogus kvartali asemel aasta kohta, et ühtlustada aruandluse sagedus ÜVVKSi eelnõus kavandatud ohtlike ainete seireandmete esitamise kohustusega. Lisaks ei ole iga kvartali kohta andmeid vaja esitada, kuna täpne seirekontroll lepitakse kokku vee-ettevõtjaga, sest seiresagedus sõltub reovee varieeruvusest. Reovee stabiilse koostise korral ei ole sagedasem seire vajalik.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

KOTKASE arendustööd on rahastatud Keskkonnaministeeriumi valitsemisala IT eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma 1. juulil 2023.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Maaeluministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Avamere Vesiviljelejate Ühistule, Eesti Vesiviljelejate Liidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, Eesti Loodushoiu Keskusele, Eesti Maaülikoolile, Eestimaa Looduse Fondile, Kalanduse teabekeskusele, Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Keemiatööstuse Liidule, Eesti Plastitööstuse Liidule, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule ja Eesti Elektroonikatööstuse Liidule.

Eelnõule märkuseid ei esitatud.